



# Εξώφυλλο

Η ΨΗΦΙΑΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΟΥ ΤΥΠΟΥ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ ▪ ΚΥΡΙΑΚΗ 10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2022 ▪ ΤΕΥΧΟΣ #199

## ΦΑΚΕΛΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

► **Το μέλλον  
των ενεργειακών  
κοινοτήτων**

**ΔΥΟ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ**



**Δημήτρης  
Κιτσικόπουλος**



**Χάρης  
Λιούρης**

► **Πού βρίσκονται  
τα 34.724 led  
στην Ήπειρο;**



## Η ΒΔΟΜΑΔΑ ΠΟΥ ΠΕΡΑΣΕ, ΣΤΑ ΓΙΑΝΝΕΝΑ

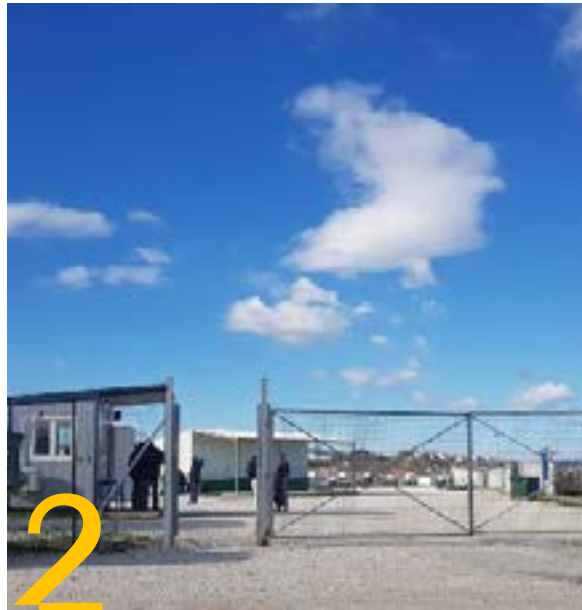
Οι πιο διαβασμένες ειδήσεις στον Τύπο Ιωαννίνων,  
τη βδομάδα που πέρασε



### 1 Ακίνητα στα Ιωάννινα: οι τιμές αγοράς

**ΣΥΜΦΩΝΑ** με τα στοιχεία της RE/MAX που παρουσιάζει ο ΟΤ για τις αγοραπωλησίες ακινήτων σε όλη τη χώρα, φαίνεται ότι στα Ιωάννινα, τα ακίνητα έως 5 ετών πωλούνται αντί 2.200 ευρώ το τετραγωνικό και τα μεγαλύτερα των 5 ετών αντί 950 ευρώ το τετραγωνικό.

<https://typos-i.gr/article/akinhta-sta-iwannina-oi-times-agoras>



### 2 Αφρικανική κοινότητα: Διακρίσεις, αποκλει- σμοί και επισιτιστικό πρόβλημα

**Η ΠΛΕΙΟΨΗΦΙΑ** των μελών της Αφρικανικής Κοινότητας Ιωαννίνων και Φιλιππιάδας στέλνουν ανοιχτή επιστολή που παραθέτει πολύ σοβαρά προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι κοινότητες  
<https://typos-i.gr/article/afrikanikh-koinothta-diakriseis-apokleismo-kai-episitistikoproblhma>



### 3 Ιωάννινα: Πληρώνοντας «χρυσάφι» τη ζέστη

**ΜΙΑ ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗΣ** και απαραίτητη συνθήκη ευζωίας, την οποία οι ελληνικές κυβερνήσεις των τελευταίων 12 ετών αποτυγχάνουν να εξασφαλίσουν για το σύνολο των πολιτών, είναι η αστική θέρμανση.  
<https://typos-i.gr/article/iwannina-plhrwnontas-chrysafi-th-zesth>



### 4 Το By the lake μιλάει για τα Ιωάννινα

**Η ΟΜΑΔΑ** του Τύπου Ιωαννίνων πέρασε τα 2 χρόνια της καραντίνας με έναν επιπλέον των συνηθισμένων τρόπο: φτιάχνοντας ένα ντοκιμαντέρ για τα Ιωάννινα και τη μουσική τους σκηνή, όπως αυτή υπήρξε και έδρασε μεταξύ του 1975 και του 1995..  
<https://typos-i.gr/article/lake-milaei-gia-ta-iwannina>


 A red rectangular button with a white vertical bar on the left side containing a white circle. To the right of the bar, the text "BECOME A PATRON" is written in white, uppercase, sans-serif font.

## Στηρίζοντας τον Τύπο Ιωαννίνων με μια συνδρομή

Με μια συνδρομή, 4 ή 10 ευρώ ή με ποσό της επιλογής σας, μπορείτε να στηρίξετε τον Τύπο Ιωαννίνων σε δύσκολους καιρούς για την επαγγελματική δημοσιογραφία.

Οι συνδρομητές-τριες του Τύπου Ιωαννίνων, έχουν πρόσβαση σε μια σειρά «προνόμια», μέσω του λογαριασμού στο Patreon και της αντίστοιχης εφαρμογής για κινητά. Εκεί, μπορείτε να βλέπετε περιεχόμενο του Τύπου Ιωαννίνων, προσβάσιμο μόνο ή νωρίτερα από την κυκλοφορία του, σε συνδρομητές-τριες:

### Με μια συνδρομή 4 ευρώ\* στον Τύπο, παίρνετε:

- Την πρώτη έκδοση των **Ρετρό Ιστοριών** σε ψηφιακό βιβλίο (pdf)
- Την ψηφιακή έκδοση «**Ένα άλμπουμ την εβδομάδα**», που περιλαμβάνει 52+1 κείμενα για ισάριθμα μουσικά άλμπουμ
- Όλα τα podcasts της πρώτης περιόδου της εκπομπής «**Τύπος στο Μικρόφωνο**», με δυνατότητα downloading
- Πρόσβαση, πριν τη δημοσίευσή τους, στα **video reports** και σε διάφορα άρθρα

### Με τη συνδρομή των 10 ευρώ\* στον Τύπο, παίρνετε:

- Όλα τα παραπάνω, συν ένα αντίτυπο του βιβλίου «**Οι 'αποστάτες', τα ρέντζελα και οι δήμαρχοι/Οι δημοτικές εκλογές στα Γιάννενα, 1925-2014**» σε φυσική μορφή
- Ανάγνωση του **Εξωφύλλου** την προηγούμενη ημέρα κυκλοφορίας του
- Πρόσβαση σε προσφορές για **θεάματα** (θέατρα, συναυλίες) που γίνονται στην πόλη των Ιωαννίνων

Για να εγγραφείτε, βρείτε το «πορτοκαλί κουμπί» του Patreon σε κείμενα του site ή αντιγράψτε αυτό το σύνδεσμο:

<https://www.patreon.com/TyposI>

Σε αυτό το βίντεο, θα βρείτε αναλυτικές οδηγίες για την εγγραφή:

<https://www.youtube.com/watch?v=75ah4XuyCI8&feature=youtu.be>

[\*οι τιμές είναι προ ΦΠΑ]

[ ΤΗΣ **ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ** ]

**Ο**ι ενεργειακές κοινότητες συνοδεύει του εικονικού ενεργειακού συμψηφισμού (virtual net metering)\* βρίσκονται πια στο επίκεντρο του ενδιαφέροντος των ΟΤΑ. Το «έκτακτο των συγκυριών», δηλαδή ο πόλεμος στην Ουκρανία και η εκτόξευση της τιμής της ηλεκτρικής ενέργειας, έχουν στρέψει ιδίως τους Δήμους προς τις ενεργειακές κοινότητες, τις οποίες αρχικά, πριν από το 2018 ακόμα και την ψήφιση του σχετικού νόμου, δεν είχαν πάρει σοβαρά.

Πια, οι Δήμοι θέλουν να παράγουν το δικό τους ρεύμα και να περιορίσουν τα έξοδά τους. Κάτι βέβαια που θα μπορούσε να είχε γίνει εδώ και χρόνια και να μην περιμένουν... το «έκτακτο των συγκυριών», δεδομένου ότι τα δημοτικά τέλη και το ενεργειακό κόστος ήταν ήδη υψηλά σε πολλούς Δήμους, όπως και στον Δήμο Ιωαννιτών.

Η επιστημονική κοινότητα είχε προτείνει όμως τις εναλλακτικές λύσεις εδώ και χρόνια, με τους ΟΤΑ να αποδεικνύουν για άλλη μια φορά ότι δεν βρίσκονται ιδιαίτερα στο επίκεντρο των εξελίξεων και ότι δεν μπορούν να αφουγκραστούν εύκολα τις νέες προκλήσεις.

Μέσα σε ένα πανάκριβο ενεργειακό κλίμα, ο υπουργός Περιβάλλοντος και Ενέργειας έχει ανακοινώσει εδώ και πολλούς μήνες ότι μέσω του Ταμείου Ανάκαμψης της Ε.Ε. θα ενισχυθούν με 100 εκατ. ευρώ οι δημοτικές ενεργειακές κοινότητες για την κατασκευή φωτοβολταϊκών με στόχο την παροχή «σχεδόν δωρεάν πράσινης ηλεκτρικής ενέργειας σε οικονομικά ευάλωτους». Μέχρι στιγμής, η σχετική προκήρυξη του Ταμείου Ανάκαμψης δεν έχει ανοίξει.

Ο Δήμος Ιωαννιτών, πριν από ενάμιση χρόνο, ξεκίνησε την προσπάθεια για τη σύσταση δύο ενεργειακών κοινοτήτων με στόχο την κάλυψη των ενεργειακών της αναγκών και στο πλαίσιο της ενεργειακής του μετάβασης. Η μία αποτελεί μια σύμπραξη του Δήμου Ιωαννιτών με τον Δήμο Μετσόβου και έναν μόλις ιδιώτη (μετά από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος) και η άλλη μια σύμπραξη πέντε Νομικών Προσώπων και δημοτικών επιχειρήσεων. Και οι δύο ενεργειακές κοινότητες έχουν συγκροτηθεί και έχουν εγγραφεί στο ΓΕΜΗ (αν και η δεύτερη έχει μια μικρή περιπέτεια λόγω εγγραφής στο ΓΕΜΗ μιας άλλης ενεργειακής κοινότητας με το ίδιο όνομα).

Πέραν της συγκρότησης των ενεργειακών κοινοτήτων, δεν υπάρχει καμία εξέλιξη. Προς το παρόν όλα βρίσκονται στα χαρτιά.

Ποιο είναι το πλάνο της μη κερδοσκοπικής ενεργειακής κοινότητας των Δήμων Ιωαννιτών-Μετσόβου: Δημιουργία επτά

# Το μέλλον των ενεργειακών κοινοτήτων



φωτοβολταϊκών, 1ΜW το καθένα, σε αντίστοιχα γεωτεμάχια στον Δήμο Ιωαννιτών και εγκατάσταση φωτοβολταϊκών στις στέγες τριών κτιρίων –του πρώην Δημαρχείου Παμβώτιδας, του Δημοτικού

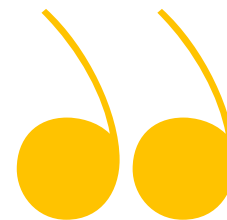
Σχολείου Πεδινής και του Γυμνασίου Μετσόβου. Οι όροι σύνδεσης Σύμφωνα με τον αντιδήμαρχο Πρωτογενούς Τομέα και Περιβάλλοντος Βασίλη Βλέτσα που έχει αναλάβει το εγχείρημα,

το επόμενο δίμηνο θα γίνουν οι διαδικασίες για τους όρους σύνδεσης με το δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ.

Ωστόσο, το μεγάλο ζήτημα είναι η χρηματοδότηση των έργων της ενεργειακής κοινότητας. Η ενεργειακή αυτή κοινότητα προσδοκά στο Ταμείο Ανάκαμψης και στην προκήρυξη που θα αφορά ενεργειακές κοινότητες των ΟΤΑ, όταν αυτή γίνει. Άλλη λύση δεν διαφαίνεται, δεδομένου ότι ο σχεδιασμός για επένδυση φωτοβολταϊκών συνολικής ισχύος 7ΜW, είναι ακριβός. Υπάρχει πάντα και ο δρόμος του τραπεζικού δανεισμού.

Η άλλη ενεργειακή κοινότητα γίνεται με πρωτοβουλία της ΔΗΑΝΕΤΑΙ. Σε αυτήν, εκτός από τη ΔΕΗΑΝΕΤΑΙ, συμμετέχουν

**Η επιστημονική κοινότητα είχε προτείνει όμως τις εναλλακτικές λύσεις εδώ και χρόνια, με τους ΟΤΑ να αποδεικνύουν για άλλη μια φορά ότι δεν βρίσκονται ιδιαίτερα στο επίκεντρο των εξελίξεων και ότι δεν μπορούν να αφουγκραστούν εύκολα τις νέες προκλήσεις.**



η ΔΕΥΑΙ, ο ΟΚΠΑΠΑ, το Δημοτικό Ραδιόφωνο και ο Δήμος – ο τελευταίος με το 40% στο συνεταιριστικό κεφάλαιο. Η ΔΗΑΝΕΤΑΙ έφτιαξε ένα πλάνο με τη συνδρομή εξωτερικού συνεργάτη. Κινείται δε πιο... συντηρητικά σε σχέση με την ενεργειακή κοινότητα των Δήμων Ιωαννιτών-Μετσόβου και επιχειρεί να αυτοχρηματοδοτήσει το πρότζεκτ της. Το πρότζεκτ κάνει λόγο για την κατασκευή φωτοβολταϊκών 1MW+1MW – ένα με virtual net metering και ένα για πώληση ηλεκτρικής ενέργειας.

Μπορεί λοιπόν να υφίστανται δύο δημοτικές ενεργειακές κοινότητες, αλλά το μεγάλο πρόβλημα είναι η χρηματοδότηση των έργων.

Όπως γενικότερα και η σύνδεση με το δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ, δεδομένου ότι σε πολλές περιοχές είναι κορεσμένο. Η «επέλαση» των μεγάλων φωτοβολταϊκών πάρκων από εταιρίες, χωρίς να πέφτει λόγος επί της ουσίας στους ΟΤΑ (γνωμοδοτικός ο ρόλος των περιφερειακών επιτροπών περιβάλλοντος), δεν είναι απλή υπόθεση και μπορεί να κόψει σε αρκετές περιπτώσεις τα φτερά των πρωτοβουλιών των δημοτικών ενεργειακών κοινοτήτων που στοχεύουν στην ιδιοκατανάλωση και όχι στην πώληση ρεύματος. Γι αυτό και το αίτημα για έναν πιο ουσιαστικό ρόλο των ΟΤΑ στις ΑΠΕ επανέρχεται με διάφορους τρόπους, όπως και το αίτημα για δημιουργία νέων υποδομών για την ενίσχυση του ηλεκτρικού συστήματος της χώρας. Και παρεμπιπτόντως, η συντριπτική πλειοψηφία των ενεργειακών κοινοτήτων που έχουν συσταθεί στο νομό Ιωαννίνων, έχουν ως στόχο την παραγωγή και πώληση ενέργειας και όχι την παραγωγή και ιδιοκατανάλωση ενέργειας. Σύμφωνα με τα διαθέσιμα στοιχεία, στο νομό Ιωαννίνων έχουν συσταθεί 27 ενεργειακές κοινότητες τα τελευταία τρία χρόνια. Σχεδόν όλες έχουν συσταθεί από εταιρίες με σκοπό την πώληση ενέργειας. Προς την κατεύθυνση αυτή, υπάρχουν και εταιρίες που επεκτείνουν τις δραστηριότητές τους στην ενέργεια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο Αγροτικός Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός Ιωαννίνων «Πίνδος», ο οποίος πριν από λίγους μήνες ανακοίνωσε την ίδρυση και τη λειτουργία δύο ενεργειακών κοινοτήτων σε Ιωάννινα και σε Κέρκυρα για την ανάπτυξη δύο νέων μεγάλων φωτοβολταϊκών πάρκων, ισχύος 18MW το καθένα, με στόχο την παραγωγή ενέργειας και την πώλησή της στο ηλεκτρικό σύστημα.

\*Συμψηφισμός της παραγόμενης από έναν φωτοβολταϊκό σταθμό ενέργειας με την καταναλισκόμενη ενέργεια από μία εγκατάσταση κατανάλωσης του αυτοπαραγωγού σε απομακρυσμένη θέση



## Όταν «εμείς» παράγουμε την ενέργεια...

[ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ ]

**Έ**να από τα πιο ενδιαφέροντα παραδείγματα ενεργειακής κοινότητας στην Ευρώπη, είναι η Som Energia στην Καταλονία της Ισπανίας. Η κοινότητα αυτή, στην οποία συμμετέχουν πάνω από 35.000 μέλη, παράγει και παρέχει ρεύμα από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ) σε νοικοκυριά, επιχειρήσεις και δήμους. Η δε συνεταιριστική μερίδα που πρέπει να καταβάλλει κάποιος για να γίνει μέλος, ανέρχεται σε 100 ευρώ. Όλα αυτά βέβαια στην Ισπανία, η οποία έχει μια μεγάλη παράδοση στους συνεταιρισμούς και στη συνεργατική κουλτούρα. Στην Ελλάδα, η έννοια του συνεταιρισμού δεν έχει περάσει καλά για διάφορους λόγους, παρότι υπάρχουν καλά παραδείγματα.

Ωστόσο, για πολλά πράγματα, και πόσο μάλλον για την ενέργεια η οποία έχει γίνει το νούμερο ένα ζήτημα όχι μόνο

σε εθνικό αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο λόγω και του πολέμου στην Ουκρανία, πρέπει να εφαρμοστούν οι καλύτερες δυνατές λύσεις. Η καλύτερα, έπρεπε να είχαν εφαρμοστεί ήδη.

Ο «Τύπος Ιωαννίνων» μίλησε με τον ηλεκτρολόγο μηχανικό Δημήτρη Κιτσικόπουλο, έναν άνθρωπο που ασχολείται με τις ενεργειακές κοινότητες εδώ και πολλά χρόνια και που συμμετέχει σε διάφορες πανευρωπαϊκές και πανελλαδικές πρωτοβουλίες για την προώθηση του θεσμού της ενεργειακής κοινότητας. Ο κ. Κιτσικόπουλος είναι αντιπρόεδρος της Κοινωνικής Συνεταιριστικής Επιχείρησης (ΚοινΣΕπ) «Ηλεκτρα Energy» με έδρα την Αθήνα, αλλά και μέλος της νεοϊδρυθείσας ενεργειακής κοινότητας Ηπείρου «Κοινέργεια», όντας πια και κάτοικος Ιωαννίνων.

**Τι είναι μια ενεργειακή κοινότητα;**  
Η ενεργειακή κοινότητα είναι ένας συνεταιρισμός, μια συμμετοχική επιχει-

ρηση η οποία μπορεί να αποτελείται από πολίτες, από Δήμους και από τοπικές επιχειρήσεις. Μια ομάδα ανθρώπων δηλαδή αποφασίζει να φτιάξει μια νομική οντότητα, την ενεργειακή κοινότητα, που παράγει ή διαχειρίζεται ενέργεια, βάσει του νόμου 4513/2018. Ο νόμος αυτός ήρθε παράλληλα και ως απόρροια της δέσμης μέτρων «Καθαρή ενέργεια για όλους τους Ευρωπαίους» της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνώρισε επί της ουσίας το δικαίωμα τους πολίτες να έχουν ενεργό ρόλο στον ενεργειακό τομέα, ορίζοντας τις ενεργειακές κοινότητες. Μια ενεργειακή κοινότητα επιδιώκει την αντιμετώπιση της ενεργειακής φτώχειας και της προώθησης της βιώσιμης παραγωγής ενέργειας, την ενεργειακή αυτάρκεια, την ιδιοκατανάλωση. Ο νόμος επιτρέπει όλες τις τεχνολογίες: από φωτοβολταϊκά και υδροηλεκτρικά έργα μέχρι βιομάζα και αιολικά.

**ΓΥΡΙΣΤΕ ΣΕΛΙΔΑ**

**Είναι όλες οι ενεργειακές κοινότητες ίδιες; Και το λέμε αυτό, γιατί και στην Ήπειρο έχουν συσταθεί ενεργειακές κοινότητες, κυρίως όμως από επιχειρήσεις.**

Αυτή τη στιγμή στην Ελλάδα, με βάση τα στοιχεία του ΓΕΜΗ, υπάρχουν πάνω από 800 ενεργειακές κοινότητες οι οποίες δημιουργήθηκαν μέσα σε δύο χρόνια από την εφαρμογή του νόμου. Οπότε μιλάμε για 800 ενεργειακές κοινότητες, όταν στη Γερμανία, η οποία εφαρμόζεται το μοντέλο αυτό εδώ και χρόνια, υπάρχουν 400. Οπότε εύλογα αναρωτιέται κανείς: Πώς τα καταφέραμε τόσο καλά;

Δυστυχώς, το συντριπτικό ποσοστό αυτών, αν αφαιρέσουμε περίπου τις 20 τις οποίες τις χαρακτηρίζουμε «αυθεντικές» και ευρείας βάσης, οι υπόλοιπες είναι «μη αυθεντικές». Προφανώς και πρόκειται για σύννομες ενεργειακές κοινότητες και καλά κάνουν όσοι τις συστήνουν. Απλά δεν είναι στο πνεύμα του νόμου.

Το πνεύμα του νόμου και της ευρωπαϊκής οδηγίας είναι: «φτιάξτε ενεργειακές κοινότητες, μαζευτείτε πολίτες και επιχειρήσεις, πάρτε ευρείας βάσης πρωτοβουλίες, κάντε ΑΠΕ χωρίς να έχετε το κέρδος ως αυτοσκοπό». Ο «πυρήνας» της όλης υπόθεσης είναι η δημοκρατική και συμμετοχική παραγωγή φθηνής και καθαρής ενέργειας και η καταπολέμηση της ενεργειακής φτώχειας.

Από τις 800 λοιπόν ενεργειακές κοινότητες, οι 20 περίπου έχουν αυτή την αντίληψη. Για Ελλάδα, ακόμα και ο αριθμός 20, δεν είναι κακός, δεδομένου ότι αυτές οι κοινότητες είναι διάσπαρτες. Και κάνουν και εντυπωσιακά πράγματα.

Δεν είναι κακό να υπάρχουν ενεργειακές κοινότητες που στοχεύουν μόνο στην πώληση της ηλεκτρικής ενέργειας. Το κακό είναι να υπάρχουν μόνο αυτές οι ενεργειακές κοινότητες. Γιατί να μην φτιάξει ένα ορεινό χωριό τη δική του ενεργειακή κοινότητα και να τη φτιάξει ένας ιδιώτης;

**Με στόχο κυρίως την ιδιοκατάσταση...**

Ακριβώς. Ο σκοπός είναι να φτιαχτεί ένα φωτοβολταϊκό όχι με σκοπό την πώληση του ρεύματος αλλά τη χρήση του ρεύματος για την κάλυψη αναγκών. Και το οικονομικό όφελος είναι πολύ μεγάλο, μεγαλύτερο και από το όφελος που θα προέκυπτε από την πώληση. Κάτι που είναι πολύ σημαντικό στην κατάσταση στην οποία βρισκόμαστε πια με το

ενεργειακό κόστος να έχει εκτοξευτεί.

Ένα μέσο νοικοκυριό «καίει» κατά μέσο όρο ετησίως 4.500kWh. Κάποιος μπορεί να επιλέξει τη λύση της εγκατάστασης ενός φωτοβολταϊκού στην ταράτσα της πολυκατοικίας. Το κόστος όμως είναι μεγάλο.

Μέσω μιας ενεργειακής κοινότητας, 30, 50, 100, 1000 άνθρωποι θα μπορούσαν να φτιάξουν ένα φωτοβολταϊκό σε μια έκταση, όχι σε κάποια ταράτσα, με τον κάθε χρήση να παίρνει το μερίδιο που χρειάζεται. Αν ένα νοικοκυριό χρειάζεται 4.500 κιλοβατώρες, πρέπει να βάλει ένα φωτοβολταϊκό 3KW. Όποτε φτιάχνεται ένα φωτοβολταϊκό 100KW, και το εν λόγω νοικοκυριό αγοράζει ένα μερίδιο που αντιστοιχεί σε 3KW. Και μετά γίνεται ένας συμψηφισμός. Αν το μερίδιό σου παράγει τόσες κιλοβατώρες και εσύ καταναλώνεις τόσες, πληρώνεις τη διαφορά αν υπάρχει.

Με τη δημιουργία μιας ενεργειακής κοινότητας, το κόστος της επένδυσης δεν είναι τεράστιο. Για ένα μέσο νοικοκυριό, χρειάζονται 2500-3000 ευρώ. Δεν είναι μικρό ποσό αλλά δεν είναι και μεγάλο. Επίσης δεν πρόκειται για μια έξτρα επένδυση αλλά για ένα ποσό που θα πληρώσεις έτσι κι αλλιώς μέσω των λογαριασμών στους παρόχους ηλεκτρικής ενέργειας. Υπάρχουν δε πολλά πλεονεκτήματα. Αν αλλάξεις σπίτι, μπορείς να μεταφέρεις τον συμψηφισμό στον νέο μετρητή –αν έβαζες φωτοβολταϊκό στην ταράτσα, δεν θα ήταν εύκολο. Μπορείς να μεταβιβάσεις όλο ή τμήμα του μεριδίου σου σε άλλο μέλος, μπορείς να αυξήσεις το μερίδιό σου, αν για παράδειγμα έχεις περισσότερη κατανάλωση επειδή αγόρασες ηλεκτρικό αυτοκίνητο. Υπάρχει μια ευελιξία.

Η δική μας ενεργειακή κοινότητα αφορά τη δημιουργία ενός φωτοβολταϊκού 100 KW σε έκταση έξω από τα Γιάννενα που θα καλύπτει τις ανάγκες 30 οικογενειών και τοπικών επιχειρήσεων. Αν υπάρξει ενδιαφέρον, θα φτιάξουμε και μεγαλύτερο. Ήδη πήραμε τους όρους σύνδεσης από τον ΔΕΔΔΗΕ και εντός των επόμενων μηνών θα ολοκληρωθεί η κατασκευή.

**Πόσοι συμμετέχουν;**

Στην «Κοινέργεια» –όπως είναι η ονομασία της– συμμετέχουν 30 φυσικά πρόσωπα και τρεις επιχειρήσεις. Είναι η πρώτη «αυθεντική» ενεργειακή κοινότητα τέτοιου τύπου στην Ήπειρο και η πρώτη που θα φτιάξει έργο συμψηφισμού σε ολόκληρη την

ππειρωτική Ελλάδα. Τέτοια έργα έχουν φτιαχτεί από κοινότητες στην Κρήτη και στη Χάλκη όπου λειτουργούν ήδη. Στην ππειρωτική Ελλάδα, ξεκίνησε μια πολύ καλή προσπάθεια στην Κοζάνη. Δυστυχώς όμως η αίτηση της πρωτοβουλίας αυτής απορρίφθηκε. Υπάρχουν γενικά πολλές απορριπτικές αποφάσεις. Κάτι που σχετίζεται και με τον ηλεκτρικό «χώρο» που είναι διαθέσιμος.

**Πολύς ηλεκτρικός «χώρος» δεν υπάρχει δηλαδή;**

Γενικά, δεν υπάρχει πολύς χώρος, αλλά η κατάσταση κάπως βελούεται. Εξαρτάται και από τις περιοχές. Μπορεί να σου πουν «όχι» σε ένα φωτοβολταϊκό στο Κουτσελιό και να σου πουν «ναι» στο διπλανό χωριό, στα Σερβιανά, ανάλογα με τις «γραμμές» που υπάρχουν. Το υπουργείο ανακοίνωσε ότι θα υπάρξει σύντομα μια πλατφόρμα όπου ο πολίτης θα μπορεί να ενημερώνεται για τον διαθέσιμο ηλεκτρικό χώρο.

Σημασία έχει πάντως ότι τα έργα που αφορούν συμψηφισμό, έχουν προτεραιότητα έναντι των έργων πώλησης ενέργειας.

**Ο ρόλος των Δήμων ποιος είναι ή ποιος θα μπορούσε να είναι;**

Φυσικά, οι Δήμοι και οι Περιφέρειες θα μπορούσαν να έχουν ενεργό ρόλο γιατί στόχος πρέπει να είναι η μείωση των ανταποδοτικών τελών. Υπάρχουν περιπτώσεις συμμετοχής των ΟΤΑ σε ενεργειακές κοινότητες, όπως στην Κρήτη. Οι Δήμοι δεν πρέπει να μένουν έξω από το οικονομικό σύστημα των ενεργειακών κοινοτήτων. Βέβαια, δεν είναι και το πιο ευέλικτο σχήμα όταν υπάρχουν ΟΤΑ σε μια ενεργειακή κοινότητα. Γιατί ό,τι γίνεται, θα πρέπει να γίνεται βάσει των δημόσιων συμβάσεων που σε διαχειριστικό επίπεδο δημιουργεί προβλήματα. Δεν μπορεί μια ενεργειακή κοινότητα να λειτουργεί ως δημόσιος φορέας, ακόμα και όταν ένας Δήμος συμμετέχει με ένα ποσοστό 1% για υποστήριξη. Είναι κάτι που συζητείται με το υπουργείο για να βρεθεί λύση.

Όπως και να 'χει, όμως, οι Δήμοι πρέπει να είναι ανοιχτοί σε συνέργειες και οι ενεργειακές τους κοινότητες να εργάζονται για το κοινωνικό όφελος. Και βέβαια, ο κάθε Δήμος κρίνεται εκ του αποτελέσματος: Όταν θα φτιάξει και θα λειτουργήσει ένα έργο ΑΠΕ.

**Σας ευχαριστούμε πολύ.**

Κι εγώ.

[ ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΗ  
**ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΑΝΤΙΚΟΣ** ]

Ο πρόεδρος της ΕΑΣ Ιωαννίνων Χάρης Λιούρης, έχει στο γραφείο του ένα λογαριασμό ρεύματος ύψους 16.643,61 ευρώ. Από αυτά, η ρήτρα αναπροσαρμογής είναι τα 14.000 ευρώ. Και δεν είναι ο μεγαλύτερος λογαριασμός που πήρε η Ένωση Αγροτών για το κτίριό της, στην οδό Χαριλάου Τρικούπη.

«Στη μονάδα τη δική μου έχω 10.000 ευρώ από 4.000 ευρώ» λέει χαρακτηριστικά.

Η κουβέντα για τις εναλλακτικές ενεργειακές διεξόδους, ειδικά στους αγρότες, είναι πιο έντονη το τελευταίο διάστημα, αναγκαστικά, ελέω «βίαιης απολιγνιτοποίησης» χωρίς υποδομές. «Ευτυχώς τύχαμε σε μια περίοδο που επενδύσαμε ό,τι χρήματα είχαμε, σε εξειδικευμένη παραγωγή, λεπτομέρεια και τέλεια απόδοση για να γίνουμε πιο ανταγωνιστικοί» λέει στον Τύπο Ιωαννίνων ο κ. Λιούρης.

«Κάποιες μονάδες αυτή τη στιγμή έχουν μπει μέσα, υπάρχει μεγάλο θέμα», συμπληρώνει.

Ωστόσο, οι εναλλακτικές δεν είναι πολλές, για διάφορους λόγους. «Πριν, δεν μας έδιναν τη δυνατότητα να κάνουμε π.χ. net metering. Και σήμερα πάλι πρόβλημα είναι, γιατί δεν υπάρχουν τα δίκτυα και υποσταθμοί 'γι αυτό πρέπει να κάνει τις υποδομές το ίδιο το κράτος, να κάνει υποσταθμούς παντού» τονίζει.

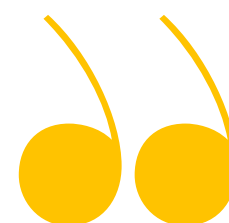
Συμπληρώνει ότι με τις παρούσες συνθήκες και χωρίς τη δυνατότητα της «αυτοπαραγωγής», ελλείψει υποδομών, πρακτικά διαχειρίζονται το ενεργειακό θέμα της χώρας μερικές μεγάλες εταιρίες, ειδικά στο επίπεδο των 50-60 μεγαβάτ.

«Στην Ολλανδία, το 90% της ενέργειας το έχουν οι ιδιώτες, οι αγρότες, οι μικροί επαγγελματίες. Δεν υπάρχει άλλη λύση. Πρέπει να μου δώσει εμένα, σαν μονάδα, να έχω τη δυνατότητα αυτοκατανάλωσης του ρεύματος. Ένας μεγάλος επενδυτής που κάνει μια μονάδα 50-60 μεγαβάτ, αντέχει οικονομικά να φτιάξει και υποσταθμό...» συμπληρώνει.

**ΟΙ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΑΡΑΓΩΓΟΙ**

Μια πιθανή διέξοδος, η οποία αναπτύσσεται ως προοπτική το τελευταίο διάστημα, είναι οι ενεργειακές κοινότητες. Οι συνεταιριστές παραγωγοί των Ιωαννίνων έχουν συ-

**Μέσω μιας ενεργειακής κοινότητας, 30, 50, 100, 1000 άνθρωποι θα μπορούσαν να φτιάξουν ένα φωτοβολταϊκό σε μια έκταση, όχι σε κάποια ταράτσα, με τον κάθε χρήση να παίρνει το μερίδιο που χρειάζεται**



# Οι αγρότες ζητούν υποδομές

Ο πρόεδρος της ΕΑΣ Ιωαννίνων Χάρης Λιούρης μιλάει για τα ενεργειακά κόστη και τις εναλλακτικές λύσεις

Ζητήσει για το θέμα, έστω σε πρωτόλειο επίπεδο.

«Είναι μια λύση, αλλά πρέπει να βρεις την έκταση και να βρεις τους μετόχους, τους παραγωγούς που θαβάλουν κάποια χρήματα. Αυτή τη στιγμή έτσι όπως είναι η παραγωγική δομή στη χώρα, είναι δύσκολο» λέει ο κ. Λιούρης.

Οι παραγωγοί «ακούν» πάντως. «Φυσικά και ακούν. Αλλά η υποδομή πρέπει να γίνει. Για να γίνει η απολιγνιτοποίηση, πρέπει να γίνουν και υποδομές, δεν γίνεται αλλιώς, μη μου λες 'γη υψηλής παραγωγικότητας' και μου δεσμεύεις τη γη» λέει ο κ. Λιούρης και προσθέτει ότι πρέπει να γίνουν ενεργειακές υποδομές για σύνδεση, όχι μόνο μονάδων, αλλά και νοικοκυριών.

## «ΕΝΑ ΜΠΙΤΟΝΙ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟ ΚΑΙ ΕΛΑΧΙΣΤΑ ΓΙΑ ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ»

Το πρόβλημα είναι και χρηματικό. «Ειδικά η κτηνοτροφία περνάει τη χειρότερη φάση της τα τελευταία χρόνια. Δεν έχει στηριχτεί καθόλου. Προχτές είδα τον υπουργό (σ.σ. τον κ. Γεωργαντά) και του έθεσα το ζήτημα των 200 εκατ. ευρώ στήριξης που εξήγγειλε η κυβέρνηση, ζητώντας χρονοδιάγραμμα. 'Θα ανακοινωθούν την Τρίτη' μου είπε και δεν ανακοινώθηκαν...».

Ούτε όμως τα χρήματα που εξήγγειλε ως στήριξη η κυβέρνηση επαρκούν για να αναστρέψουν την κρίση. «200 εκατομμύρια δεν αρκούν φυσικά. Τα 165 εκατ. ήταν μόνο αυτά που είχαν κόψει το 2016 για την επιστροφή φόρου πετρελαίου που έπαιρναν οι αγρότες. Τα χρήματα που είναι να δοθούν, αρκούν για ένα μπιτόνι πετρέλαιο για το τρακτέρ και για ελάχιστα για τις ζωοτροφές» τονίζει ο πρόεδρος της ΕΑΣ.

«Εγώ είμαι κτηνοτρόφος από τα γεννοφάσκια μου και έχω αγαπήσει το επάγγελμα, αλλά τα τελευταία χρόνια έχω απογοητευτεί. Το υπουργείο είναι 'διαλυμένο μαγαζί' που όποιος περνάει από εκεί, σε όλες τις τελευταίες κυβερνήσεις, το βλέπει σαν σκαλοπάτι πολιτικής ανέλιξης. Δεν ξέρει κανείς το αντικείμενο» περιγράφει και συμπληρώνει ότι ναι μεν οι συνεταιρισμοί στην Ελλάδα «διαλύθηκαν για χίλιους δυο λόγους, δεν εκσυγχρονίστηκαν», αλλά παίζανε ρόλο. «Και λύνουν το επισιτιστικό πρόβλημα της χώρας, μην ξεχνάμε. Τώρα



αυτό που γίνεται με τα σιτηρά και την αυτάρκεια της χώρας λόγω του πολέμου, κάποτε υπήρχε η ΚΥΔΕΠ, κρατική, που είχε όλα τα σιτάρια, τα καλαμπόκια και ήξερε ανά πάσα στιγμή τι υπάρχει».

## ΓΗ ΥΨΗΛΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΟΤΗΤΑΣ: ΟΧΙ ΑΥΤΟ ΠΟΥ ΦΑΙΝΕΤΑΙ...

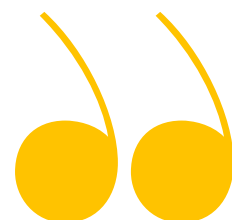
Πρόβλημα όπως φαίνεται, υπάρχει και με τη «γη υψηλής παραγωγικότητας» και τη δέσμευσή της. «Αν δεσμεύσεις τη γη υψη-

λής παραγωγικότητας, την αχρηστεύεις κατευθείαν. Ειδικά στη φάση που έχεις να λύσεις επισιτιστικό πρόβλημα... Και τα έχουμε πει και στο υπουργείο. Και τις ΑΠΕ οι μεγάλες εταιρίες θα τις διαχειριστούν. Δεσμεύονται εκτάσεις, βοσκοτόπια, που είναι δηλωμένα στον ΟΠΕΚΕΠΕ και παίρνουν επιδοτήσεις και μπορούν να πετάξουν απ' έξω τους κτηνοτρόφους. Δεν υπάρχουν και διαχειριστικά σχέδια βόσκησης, είμαστε στον αέρα. Πάμε στα βουνά το καλοκαίρι και τσακωνόμαστε» περιγράφει.

Και το μέλλον πώς προδιαγράφεται, ειδικά σε μια φάση που επικρέμεται η επισιτιστική κρίση;

«Νομίζω ότι από εδώ και πέρα θα επεξεργαστούμε όλα τα ζητήματα, την εκμετάλλευση της βιομάζας πχ. Έχουμε καταθέσει στο υπουργείο τα ζητήματα, για να δώσει τη δυνατότητα σε ανθρώπους να περνάνε στα προγράμματα και τα φωτοβολταϊκά της αυτοκατανάλωσης... Γιατί να μην έχω τη δυνατότητα ναβάλω και ένα φωτοβολταϊκό;» λέει ο κ. Λιούρης.

**Αν δεσμεύσεις τη γη υψηλής παραγωγικότητας, την αχρηστεύεις κατευθείαν. Ειδικά στη φάση που έχεις να λύσεις επισιτιστικό πρόβλημα... Και τα έχουμε πει και στο υπουργείο. Και τις ΑΠΕ οι μεγάλες εταιρίες θα τις διαχειριστούν. Δεσμεύονται εκτάσεις, βοσκοτόπια, που είναι δηλωμένα στον ΟΠΕΚΕΠΕ και παίρνουν επιδοτήσεις και μπορούν να πετάξουν απ' έξω τους κτηνοτρόφους**



[ ΤΗΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΑΓΓΕΛΗ ]

**Ε**δώ και δύομισι χρόνια, η αντικατάσταση του οδοφωτισμού με led με στόχο τη μείωση του περιβαλλοντικού και του οικονομικού κόστους βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της επικαιρότητας. Διαγωνισμοί που «τρέχουν», διαγωνισμοί που ακυρώνονται, διαγωνισμοί που επαναδημοπρατούνται, διαγωνισμοί που καθυστερούν.

Δύομισι χρόνια μετά, από τα 34.724 φώτα που έχουν προγραμματιστεί να αλλάξουν στην Ήπειρο, στο πλαίσιο τριών μεγάλων διαγωνισμών, ούτε ένα δεν έχει αλλάξει. Κι όλα δείχνουν ότι κάτι τέτοιο δεν θα γίνει πριν περάσουν τουλάχιστον δύο χρόνια. Δύο χρόνια για να ξεκινήσει ουσιαστικά κάποιο από τα έργα, όχι για να υλοποιηθεί. Τα όποια οφέλη (και στον βαθμό που αυτά θα υπάρξουν) από την εξοικονόμηση ενέργειας, δεν πρόκειται να γίνουν αντιληπτά στους πολίτες πριν περάσει μια πενταετία...

Οι τρεις διαγωνισμοί που βρίσκονται σε εξέλιξη, είναι: «Παροχή υπηρεσιών αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης του συστήματος και των υποδομών του οδικού και αστικού φωτισμού του Δήμου Πρέβεζας» με Σύμβαση Ενεργειακής Απόδοσης και με προϋπολογισμό 8,9 εκατ. ευρώ, «Παροχή υπηρεσιών αναβάθμισης της ενεργειακής απόδοσης του συστήματος και των υποδομών του οδικού και αστικού φωτισμού του Δήμου Ιωαννιτών» με Σύμβαση Ενεργειακής Απόδοσης και με προϋπολογισμό 19,2 εκατ. ευρώ, και «Αναβάθμιση του Οδοφωτισμού στο Εθνικό και Επαρχιακό Οδικό Δίκτυο της Περιφέρειας Ηπείρου» με Σύμπραξη Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) και με προϋπολογισμό 6,6 εκατ. ευρώ (συν άλλα 10 εκατ. ευρώ για τη λειτουργία).

Και τα τρία έργα γίνονται μέσω του Μηχανισμού ELENA της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕΤΕπ). Η σύμβαση χρηματοδότησης της τεχνικής βοήθειας μεταξύ της ΕΤΕπ και της Περιφέρειας Ηπείρου είχε υπογραφεί τον Ιούλιο του 2016, με την πρώτη μέσω του ELENA να δίνει χρηματοδότηση 1,5 εκατ. ευρώ στην Περιφέρεια Ηπείρου εν είδει τεχνικές βοήθειας. Το «πακέτο» των ενεργειακών έργων της Περιφέρειας, με σαφή προσανατολισμό υλοποίησής του με τη μορφή ΣΔΙΤ, ήταν αρχικά η αντικατάσταση του οδοφωτισμού με led στο εθνικό δίκτυο και στο δημοτικό δίκτυο των Δήμων Άρτας, Πρέβεζας και Ηγουμενίτσας, η αντικατάσταση του στόλου των πλοιαρίων της Παμβώτιδας σε συνδυασμό με νέες λιμενικές υποδομές και η ενεργειακή αναβάθμιση 15 μεγάλων κτιρίων. Οι μελέτες έγιναν, οι μελέτες πληρώθηκαν. Και τα έργα; Από όλα αυτά προχωρούν μόνο τα έργα οδοφωτισμού. Τα υπόλοιπα όχι...

#### Η ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

Στο κομμάτι λοιπόν του οδοφωτισμού, ο αρχικός σχεδιασμός αφορούσε το εθνικό και επαρχιακό δίκτυο της Περιφέρειας και το δίκτυο των Δήμων Αρταίων, Πρέβεζας και Ηγουμενίτσας. Στην πορεία οι Δήμοι Αρταίων και Ηγουμενίτσας αποχώρησαν από το σχήμα, κρίνοντας, βάσει των μελετών που είχαν γίνει, ότι η υλοποίηση της αντικατάστασης του οδοφωτισμού με μόχλευση ιδιωτικών κεφαλαίων (ΣΔΙΤ ή ΣΕΑ) δεν είναι συμφέρουσα. Μετά τις

# Ήπειρος: Πού βρίσκονται τα 34.724 led;



εκλογές του 2019, τη θέση των δύο αποχωρούντων Δήμων πήρε... ο Δήμος Ιωαννιτών, με τη νέα δημοτική αρχή του Μωυσή Ελισάφ να ακυρώνει τον διαγωνισμό για αντικατάσταση του φωτισμού με 2.649 led και με προϋπολογισμό 3 εκατ. ευρώ (με ίδιους πόρους μέσω των ανταποδοτικών τελών και με την προσδοκία ένταξης της παρέμβασης στο ΕΣΠΑ).

Από το καλοκαίρι του 2019 μέχρι το επόμενο του 2020, η πόλη των Ιωαννίνων βίωσε πολλά. Μια δημοτική αρχή που ήθελε έναν μεγαλύτερο διαγωνισμό led υπό τη σκέπη της Περιφέρειας Ηπείρου και μέσω του μηχανισμού ELENA, μια αντιπολίτευση που αντιδρούσε έντονα, έναν νόμο Θεοδωρικάκου που ήρθε να λύσει μεταξύ άλλων και τα χέρια της δημοτικής αρχής Ελισάφ, ένα μεγάλο έργο που «επικυρώθηκε» με απόφαση μόνο της Οικονομικής Επιτροπής και με προκλητική παράκαμψη του ανώτατου οργάνου, του Δημοτικού Συμβουλίου. Και κυρίως, η όλη υπόθεση άφησε ένα πολύ θολό τοπίο για το πόσο συμφέρουσα είναι τελικά η αντικατάσταση του οδοφωτισμού με τη μέθοδο ΣΕΑ και για την πραγματική σχέση κόστους-οφέλους.

Λίγο πριν την εκπνοή του 2020, η Περιφέρεια Ηπείρου, ως φορέας υλοποίησης, προχώρησε στη δημοπράτηση των δύο έργων οδοφωτισμού του Δήμου Ιωαννιτών και του Δήμου Πρέβεζας. Δύο μήνες μετά, ήρθε η ακύρωση των διαγωνισμών μετά από προσφυγές ενδιαφερόμενων εταιριών στην Αρχή Εξέτασης Προδικαστικών Προσφυγών.

Τον Ιούλιο του 2021, η Οικονομική Επιτροπή της Περιφέρειας ενέκρινε την επαναδημοπράτηση και των δύο έργων. Ο διαγωνισμός για τα led του Δήμου Ιωαννιτών ήταν να γίνει

τον Νοέμβριο του 2021. Πήρε παράταση για τις 14 Ιανουαρίου του 2022, μετά από αίτημα της εταιρίας «ΤΕΡΝΑ».

Από τη διαγωνιστική διαδικασία, παρά τις προσδοκίες για συμμετοχή πολλών εταιριών, προέκυψε μόνο μία προσφορά: αυτή της κοινοπραξίας «ΤΕΡΝΑ Α.Ε.-Fotagon LED Α.Ε.». Μέσα στον Φεβρουάριο, έγινε και ο διαγωνισμός για τα led του Δήμου Πρέβεζας, με δύο εταιρίες να καταθέτουν προσφορά: η Intrakat και η Citelum Italia SRL.

Μέχρι σήμερα, δεν έχει υπάρξει καμία εξέλιξη στην όλη υπόθεση, με τα led του Δήμου Ιωαννιτών, τρεις μήνες μετά, να περιμένουν τον έλεγχο των δικαιολογητικών της μοναδικής ενδιαφερόμενης κοινοπραξίας.

Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με το σχέδιο προγραμματικής σύμβασης που έχει υπογραφεί μεταξύ Περιφέρειας Ηπείρου και Δήμου Ιωαννιτών, θα χρειαστούν 18 μήνες για την υπογραφή της σύμβασης με τον όποιο ανάδοχο προκύψει από τη διαγωνιστική διαδικασία (η οποία βρίσκεται στα αρχικά της στάδια) και άλλοι 18 μήνες για την ολοκλήρωση του έργου... Και για τους δύο διαγωνισμούς ΣΕΑ στους Δήμους Ιωαννιτών και Πρέβεζας, η περίοδος λειτουργίας από τον ιδιώτη έχει οριστεί στα 12 χρόνια. Οι Δήμοι θα πληρώνουν το ποσό των δαπανών που θα προκύψει, μέσω των ανταποδοτικών τελών.

#### Ο ΟΔΟΦΩΤΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

Και πάμε στο έργο του οδοφωτισμού στο εθνικό και επαρχιακό δίκτυο, το οποίο έχει αναλάβει η Περιφέρεια Ηπείρου με ΣΔΙΤ. Ένα έργο που πήρε το πράσινο φως για δημοπράτηση

τον Ιούλιο του 2019. Λίγους μήνες πριν, τον Απρίλιο, η Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ είχε εγκρίνει το έργο με την περιφερειακή αρχή να αναδεικνύει τη μοναδικότητά του.

Στις 13 Ιανουαρίου του 2020, έξι εταιρικά σχήματα ανταποκρίθηκαν στην πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για την Α' φάση της προκήρυξης του ανταγωνιστικού διαλόγου για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης. Τον Ιούνιο του 2020, η Οικονομική Επιτροπή ενέκρινε το πρακτικό της επιτροπής διενέργειας του διαγωνισμού. Στη Β' φάση του διαγωνισμού πέρασαν οι εξής εταιρίες: «Intrakat-Optexom-VE ΤΤΕ», «ΤΕΡΝΑ Α.Ε.-Fotagonled» και «Μυτιληναίος Α.Ε.». Πολλούς μήνες μετά, τον Μάρτιο του 2021, η Οικονομική Επιτροπή ενέκρινε το πρακτικό για την πληρότητα των φακέλων συμμετοχής στον ανταγωνιστικό διάλογο και των τριών εταιριών. Από τότε, βρίσκεται σε εξέλιξη ο ανταγωνιστικός διάλογος. Το επόμενο στάδιο που αναμένεται, είναι το αποτέλεσμα αυτού του διαλόγου να πάει και πάλι στην Οικονομική Επιτροπή για να ακολουθήσει μετά το στάδιο των δεσμευτικών προσφορών. Υπάρχει ακόμη, δηλαδή, πολύς δρόμος μπροστά.

Η χρηματοδότηση κατασκευής του έργου αυτού έχει υπολογιστεί κατ' εκτίμηση στα 6,6 εκατ. ευρώ. Με τη διάρκεια παραχώρησης του έργου να είναι στα 16 χρόνια, ο συνολικός προϋπολογισμός των πληρωμών διαθεσιμότητας (εκτιμώμενο κόστος αποπληρωμής, λειτουργίας και συντήρησης του Έργου) που θα καταβληθούν στον Ιδιωτικό Φορέα Σύμπραξης κατά την περίοδο μετά την έναρξη λειτουργίας των υποδομών, έχει ενδεικτικά εκτιμηθεί στα 10 εκατ. ευρώ.



## ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ

10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## Οι Godsleep στο Beatnik

**H BULLET** Productions παρουσιάζει τους Godsleep στα Ιωάννινα την Κυριακή 10 Απριλίου στις 21.30, στο Beatnik. Μ Εισιτήρια 6 ευρώ, προπώληση σε beatnik, Μάνθος Οπτικά.

13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## Πασχαλινή συναυλία με την ορχήστρα Do-Re-Mi

**H ΝΕΑΝΙΚΗ** Ορχήστρα Do-Re-Mi του Δημοτικού Ωδείου Ιωαννίνων θα παρουσιάσει την Τετάρτη 13 Απριλίου, στις 20:00, στην αίθουσα «Β. Πυρσινέλλας» την πασχαλινή της συναυλία με έργα G. Fr. Haendel, J. Pachelbel, Fr. Schubert, E.J. Williams, S. Barber, κ.ά. Guest Stars ο Δημήτριος Σιδεράς στο όμποε και η Ελένη και η Σουζάνα Βουγιουκλή, στο τραγούδι. Διδασκαλία-Διεύθυνση Ορχήστρας: Γεράσιμος Λώλης.

16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## Rockin' Rebel στο θυμωμένο Πορτραίτο

**ΤΟ ΣΑΒΒΑΤΟ** 16 Απριλίου στις 21.00 παίζουν οι Rockin' Rebel στο Πορτραίτο (Είσοδος - 5 ευρώ. Τηλέφωνο κρατήσεων 2651068550)

17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## Οι Bad Habits στο Beatnik

**ΟΙ ΑΘΗΝΑΙΟΙ** hard rockers Bad Habits έρχονται την Κυριακή 17 Απριλίου στο Beatnik Bar. Ώρα έναρξης: 21:30, τιμές εισιτηρίων 6 ευρώ, προπώληση σε Beatnik Bar, Manthos Optical.

17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ:

## Stella J. Lavender στο Πορτραίτο

**ΤΟ ΠΡΩΤΟ** live της θα κάνει η Stella J. Lavender στα Ιωάννινα, μετά την κυκλοφορία του νέου της single «Calling My Name». Στις 17/4 θα είναι στο Θυμωμένο Πορτραίτο παρέα με τους αγαπημένους Κώστα Δημητρίου, Ορέστη Αντώνογλου, Κώστα Κωσταδήμα και Ανδρέα Λαβρέντζο. Είσοδος: 3€.

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## «Της νοσταλγίας και του κεφιού συναπαντήματα»



**Μ**ια μουσική βραδιά με τίτλο «Της νοσταλγίας και του κεφιού συναπαντήματα» διοργανώνουν οι σπουδαστές του Τμήματος Σύγχρονου Τραγουδιού του Δημοτικού Ωδείου Ιωαννίνων την Παρασκευή 15 Απριλίου, στις 20:30, στον πολιτιστικό πολυχώρο «Δημήτρης Χατζής», με ελεύθερη είσοδο.

Τη βραδιά διοργανώνει, συγκεκριμένα, η τάξη της Ειρήνης Δόβα, η οποία επιμελείται και παρουσιάζει την εκδήλωση. Τραγουδούν η Δωρίτσα Γουντζά, η Ηλέκτρα Κρανά και ο Νίκος Παπανικολάου. Στο πιάνο η Γεωργία Αναστάση. «Έτσι ξαφνικά... βρεθήκαμε μπροστά σε μια νέα εποχή. Η οικονομική ανέχεια, η πανδημία, ο πόλεμος μας έφεραν σε αυτό το σημείο; Κλεί-

σαμε τα σπίτια μας και τις ψυχές μας.

Το τέλος μιας εποχής που χάθηκε ανεπιστρεπτή ή οι συγκυρίες που δεν βοηθάνε να βρούμε τις ρίζες της ανθρώπινης ύπαρξης μας που βρίσκονται σε ύπνο βαθύ;

Με μια νοσταλγική αίσθηση στο χθες, είμαστε έτοιμοι και με γεμάτη καρδιά να υποδεχθούμε το νέο που μας κλείνει το μάτι! Χωρίς φόβο αλλά με ανυπομονησία για τα μαθήματα που θα μας δώσει η ζωή για άλλη μια φορά!» αναφέρεται στο σχετικό σημείωμα-πρόσκληση.

Από την Οδό Ονείρων μέχρι τον Σταυρό του Νότου και από τον Πλέσσα ως τον Κραουνάκη. Θα ακουστούν αποσπάσματα κειμένων και ποιήματα των Νίκο Χουλιάρη, Γιάννη Ξανθούλη, Ιωάννη Στέφου.

16 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## Πασχαλινή συναυλία με τη Συμφωνική Ορχήστρα

**Π**ασχαλινή συναυλία με τη Συμφωνική Ορχήστρα του Δημοτικού Ωδείου Ιωαννίνων διοργανώνει το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών το Σάββατο 16 Απριλίου, στις 20:30, στην αίθουσα «Β. Πυρσινέλλας».

Η ορχήστρα θα ερμηνεύσει έργα Μπαχ και Μπετόβεν. Αναλυτικά:

**Γ. Σ. Μπαχ:** Κοντσέρτο για δύο βιολιά και έγχορδα σε Ρε ελάσσονα, BWV1043. **Σολίστ:** Γεράσιμος Λώλης-Ειρήνη Ιωάννα Καραμάνη

**Λ. βαν Μπετόβεν:** Ρομάντσα σε Φα μείζονα για βιολί και ορχήστρα, op. 50. **Σόλο βιολί:** Ειρήνη Ιωάννα Καραμάνη

**Γ. Σ. Μπαχ:** «Τα Πάθη κατά Ματθαίον» (αποσπάσματα). Σοφία Μιχαλίδου, **σοπράνο**, Γιάννης Κάβουρας, **τενόρος**, Διονύσιος Τσαντίνης, **μπάσος**. Χορωδιακό Σύνολο «Cantus». **Διδασκαλία-διεύθυνση:** Κωνσταντίνα Μήλια.

Την παρουσίαση του προγράμματος θα κάνει Φωτεινή Κοτσιάφτη. Τη μουσική διεύθυνση ο Φοίβος Παπαδόπουλος.

## ΣΙΝΕΜΑ

10 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## «Το παιδί με το ποδήλατο»

**ΤΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ** του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου Ιωαννιτών στους βέλγους σκηνοθέτες Ζαν Πιερ και Λυκ Νταρντέν συνεχίζεται στις 10 Απριλίου. Την ημέρα αυτή, στις 20:30, στον πολιτιστικό πολυχώρο «Δημ. Χατζής», θα προβληθεί η ταινία «Το παιδί με το ποδήλατο» (2011) με Σεσίλ ντε Φρανς, Ζερεμί Ρενιέ, Τόμας Ντορέ.

Η υπόθεση: Ο Σιρίλ, είναι 12 χρόνων και το μόνο σχέδιο στη ζωή του, είναι να βρει τον πατέρα του που τον άφησε προσωρινά σε ορφανοτροφείο. Συναντά τυχαία τη Σαμάνθα, μια κομμώτρια, η οποία συμφωνεί να μένει μαζί της τα σαββατοκύριακα. Ο Σιρίλ δεν αναγνωρίζει την αγάπη που του δείχνει η Σαμάνθα, την αγάπη που χρειάζεται απελπισμένα για να ηρεμήσει την οργή του.



12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## «Τραγούδια από τον 2ο όροφο»

**ΤΟ ΑΦΙΕΡΩΜΑ** της Κινηματογραφικής Ομάδας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων (Κ.Ο.Π.Ι.) με τίτλο «Πόλη, αγάπη μου!» συνεχίζεται.

Την Τρίτη 12 Απριλίου, στις 21:00, στον πολιτιστικό πολυχώρο «Δημ. Χατζής», θα προβληθεί η ταινία «Songs from the Second Floor (Τραγούδια από τον δεύτερο όροφο)» του Ρόι Αντερσον με τον Λαρς Νορντ και Στέφαν Λάρσον.

Η υπόθεση: Σε κάποια ακαθόριστη χρονικά περίοδο, τα πράγματα δεν πάνε καθόλου καλά. Ένας ταχυδακτυλουργός κάνει λάθος και πριονίζει έναν άνθρωπο στα δύο, ένας χαμένος μετανάστης ξυλοκοπείται μέσα σ' έναν πολυσύχναστο δρόμο, ένας υπάλληλος απολύεται αφού πρώτα έχει εξευτελιστεί χωρίς προφανή λόγο...

Η ιστορία επικεντρώνεται στον 60χρονο Κάλε, ο οποίος βάζει φωτιά στο μαγαζί του για να εισπράξει την ασφάλεια. Ενώ η τρέλα καταλαμβάνει σιγά σιγά τους κάτοικους της πόλης, ο Καρλ στοιχειώνεται από το πνεύμα ενός ανθρώπου που είχε βλάψει στο παρελθόν.

15 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## Δύο βραβευμένα αρχαιολογικά ντοκιμαντέρ

**Μ**ε αφορμή τη Διεθνή Ημέρα Μνημείων και Τοποθεσιών (18/4) με το ειδικό φετινό θέμα εορτασμού «Πολιτιστική Κληρονομιά και Κλιματική Αλλαγή», και στο πλαίσιο του 11ου Διεθνούς Φεστιβάλ Αρχαιολογικής Ταινίας «ΑΓΩΝ», το Πολιτιστικό Ίδρυμα Ομίλου Πειραιώς (ΠΙΟΠ), σε συνεργασία με την ΑΜΚΕ Πολιτισμού «Οδύσσεια», προβάλλουν δύο βραβευμένα αρχαιολογικά ντοκιμαντέρ, την Παρασκευή 15 Απριλίου (ώρα έναρξης 18:00), στο Μουσείο Αργυροτεχνίας.

Πρόκειται για τα ντοκιμαντέρ «Το στρώμα της καταστροφής» (Ελλάδα, 1980, 32'), σε σκηνοθεσία Κώστα Βρεττάκου, και «Ζεύγμα: οι τελευταίες μέρες» (Γαλλία, 2000, 52'), σε σκηνοθεσία Thierry Ragobert. Η είσοδος είναι ελεύθερη για το κοινό. Απαραίτητη η κράτηση θέσης.

Για πληροφορίες και κρατήσεις, μπορείτε να επικοινωνήσετε με το Μουσείο, στο τηλέφωνο 26510 64065 (καθημερινά, εκτός Τρίτης, 10:00-18:00). Ισχύουν μέτρα covid.

## Το στρώμα της καταστροφής

**Η ΑΝΑΓΚΗ** υδροδότησης της Αθήνας, γίνεται το στρώμα της καταστροφής της σημαντικής σε μέγεθος και σε ευρήματα αρχαίας Καλλίπολης που καταβυθίστηκε από τα νερά της τεχνητής λίμνης του Μόρνου στα τέλη της δεκαετίας του '70.

Ο Κώστας Βρεττάκος, απογειώνει το είδος του αρχαιολογικού ντοκιμαντέρ, καταγράφοντας με τον φακό του την ανασκαφή και συγχρόνως την καταβύθιση της αρχαίας πόλης.

Το ντοκιμαντέρ έχει λάβει το Α' Βραβείο Ταινίας Μικρού Μήκους στο 21ο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης (1980), το Βραβείο Μικρού Μήκους Ντοκιμαντέρ (ΠΕΚΚ) και το Α' Βραβείο Φεστιβάλ Βαλκανικού Κινηματογράφου.

Προέρχεται από το αρχείο της Ταινιοθήκης της Ελλάδος και η προβολή πραγματοποιείται με την ευγενική παραχώρηση της κ. Τίνας Πετρούνια - Βρεττάκου.



## Ζεύγμα: οι τελευταίες μέρες

**Η ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ** ενός φράγματος στον Ευφράτη, στην Τουρκία, θα καταστρέψει μια από τις σπουδαιότερες πόλεις της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Τον Ιούλιο του 2000, η αρχαία πόλη Ζεύγμα θα καλυφθεί από νερά ύψους 40 μέτρων. Επιστρατεύεται μια διεπιστημονική ομάδα ειδικών, αποτελούμενη από αρχαιολόγους, επιγραφολόγους και κεραμολόγους, και αρχίζει ένας αγώνας δρόμου για να περισωθούν τα απομεινάρια πολλών αιώνων της Ιστορίας της Μεσοποταμίας, χρησιμοποιώντας τα θεαματικότερα τεχνικά μέσα. Η ταινία παρακολουθεί το έργο των αρχαιολόγων και παράλληλα διηγείται την ιστορία αυτής της εμβληματικής πόλης που ιδρύθηκε πάνω στους δρόμους του μεταξιού, από έναν στρατηγό του Μεγάλου Αλεξάνδρου.

Το ντοκιμαντέρ έχει λάβει το Βραβείο Σκηνοθεσίας και το Μεγάλο Βραβείο της Κριτικής Επιτροπής του Διεθνούς Φεστιβάλ ΑΓΩΝ το 2002.



## ΘΕΑΤΡΟ



16-17 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## Poe~try στο θέατρο Actina

**ΜΙΑ ΧΟΡΟΘΕΑΤΡΙΚΗ** περφόρμανς που βασίζεται σε ένα διήγημα του Έντγκαρ Άλαν Πόε ανεβαίνει στις 16 και 17 Απριλίου, στις 21:15, στο θέατρο Actina (Αννης Κομνηνής 8).

Η περφόρμανς έχει τίτλο Poe~try. Σκηνοθετεί η Αθηνά Τσιγκιά και ερμηνεύουν η Ελεονώρα Ηλία και ο Γιάννης Κοντός. Η κινησιολογία είναι της Ελεονώρας Ηλία, τα visual effects του Κωστή Εμμανουηλίδη, τα audio effects του Αχιλλέα Κάππη. Βοηθός σκηνοθέτη είναι η Δέσποινα Ναυρόζογλου, σκηνογραφία-ενδυματολογία-φωτισμοί της Αθηνάς Τσιγκιά, η επιμέλεια κοστούμιών της Φόνης Βραζέλη.

Τιμή εισιτηρίου: 12€ ταμείο, 10€ προπώληση, 8€ μειωμένο [ανέργων-εφήβων-παιδιών-65+].

Προπώληση: Βιβλιοπωλείο Αναγνώστης, Μωβ κουκουβάγια, viva.gr. Πληροφορίες-κρατήσεις: 6974865401.

## Μαλιάτσης και πάλι στα Ιωάννινα

Ο Κώστας Μαλιάτσης έρχεται στις 15 Απριλίου στον Πολυχώρο Αγορά (προπώληση 10 ευρώ, ταμείο 12 ευρώ) με τη stand up παράσταση «Από την άλλη». Μαζί του οι Αλέξανδρος Μαλιάτσης και η Nefeli Meg.

Εισιτήρια διατίθενται μέσω του viva.gr στο εξής link: <https://bit.ly/3DBQ208>, στα καταστήματα Public και στον Πολυχώρο Αγορά. Ώρα έναρξης: 21.30

## ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

11 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## «Αποσπάσματα...»: έκθεση αρχαιολογικής φωτογραφίας

**Έ**κθεση με φωτογραφίες του Σωκράτη Μαυρομάτη και με τίτλο «Αποσπάσματα. Δυσδιάκριτες πραγματικότητες στην εφαρμοσμένη αρχαιολογική φωτογραφία» διοργανώνει η Εφορεία Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων σε συνεργασία με το Ίδρυμα Παναγιώτη και Έφης Μιχελή.

Τα εγκαίνια της έκθεσης θα γίνουν τη Δευτέρα 11 Απριλίου, στις 18:00, στην αίθουσα πολλαπλών εκδηλώσεων του Βυζαντινού Μουσείου Ιωαννίνων, στην ακρόπολη του Ιτς Καλέ. Στην εκδήλωση, το καλωσόρισμα θα κάνει η αναπληρώτρια προϊσταμένη της Εφορείας Αρχαιοτήτων Ιωαννίνων Βαββάρια Παπαδοπούλου. Ομιλητές θα είναι ο περιφερειάρχης Ηπείρου Αλέκος Καχριμάνης, ο πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου Ιωαννίνων Δημήτρης Παπαγεωργίου, ο πρόεδρος του Ιδρύματος Μιχελή Λάμπρος Γ. Αναγνωστόπουλος, η επίκουρη καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας Κλεοπάτρα Καθάριοι και ο φωτογράφος κ. Μαυρομάτης. Όπως αναφέρεται σε ανακοίνωση, ο Σωκράτης

Μαυρομάτης, ο οποίος υπήρξε επικεφαλής φωτογράφος στην Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης του Υπουργείου Πολιτισμού (1979 – 2010), ασχολείται με την αρχαιολογική φωτογραφία και συνδυάζει με μοναδικό τρόπο τον διττό της χαρακτήρα: τη φωτογραφική τεκμηρίωση των αρχαιοτήτων με την καλλιτεχνική τους παρουσίαση.

Οι αρχαιότερες που φωτογραφίζει βρίσκονται σε μουσεία και αρχαιολογικούς χώρους της Ελλάδας και αποτελούν σταθμούς στην αρχαιολογική επιστήμη και ιστορία της τέχνης. «Το συνδυαστικό στοιχείο των φωτογραφιών είναι η αποσπασματική απόδοση μνημείων και αντικειμένων, που φέρνει στο προσκήνιο ανεπαίσθητες λεπτομέρειες» σημειώνεται.

Η είσοδος για το κοινό είναι ελεύθερη, κατά τις ημέρες και ώρες λειτουργίας του Βυζαντινού Μουσείου, τηρώντας τα μέτρα για την αποφυγή της διασποράς της covid 19 και τις σχετικές οδηγίες του ΕΟΔΥ.

Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τις 31 Ιουλίου.

## ΒΙΒΛΙΟ

13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

## «Ουρανός απ' άλλους τόπους» του Σ. Δημητρίου

**Τ**ο βιβλίο του Σωτήρη Δημητρίου «Ουρανός απ' άλλους τόπους» παρουσιάζουν το Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Ιωαννιτών και οι εκδόσεις Πατάκη, με την υποστήριξη του βιβλιοπωλείου «Αναγνώστης», την Τετάρτη 13 Απριλίου, στις 20:00, στον πολιτιστικό πολυχώρο «Δημ. Χατζής».

Με τον συγγραφέα θα συνομιλήσουν ο Χρήστος Κατσούρας, επίκουρος καθηγητής Ιατρικής στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων-θεατρικός συγγραφέας, και η φιλόλογος Ανδρονίκη Ζούκν. Θα απευθύνει χαιρετισμό ο δήμαρχος Ιωαννίνων Μωυσής Ελισάφ.

Λίγα λόγια για το βιβλίο:

«Άντα έδινε την ψυχή ο πατέρας, γύρισε τα μάτια ψηλά στην θύρα. Γελούμενος έκαμε το χέρι έτσι. Τέτοιο γέλιο τού είδαμν όταν απόχτησε τον Τσιάβο. Άστραφτε. Είχαν αγάπη μεγάλη με

την μάνα. Έρθες, κυρά, καλωσέρθες, είπε· κι εκεί ήταν η τελευταία πνοή. Ξενοκουβεντιάζον όσοι παραδίνουν ψυχή. Λέω θα είδε την μάνα. Είναι τα πνέματα που σμίγουν, αλλιώς πώς θα την μελέταγε;».

Αφηγείται μια σχεδόν εκατόχρονη γυναίκα από την Ήπειρο. Δεν της φτάνει -κατά τα λόγια της- ο ουρανός για χαρτί, θέλει ουρανούς κι απ' άλλους τόπους. Φορές φορές έχεις την αίσθηση ότι τη γλώσσα της την κινεί ουράνιος υποβολέας. Τραγουδιστή πηγή πλαγιάς που άνθισε κάποια μακρινή άνοιξη και μαράθηκε στις μέρες μας. Το βιβλίο είναι ο απόηχος αυτής της γλώσσας. «Αφολί», όπως συχνά πυκνά λέει η αφηγήτρια.

Ο Σωτήρης Δημητρίου γράφει για τον γενέθλιο τόπο του, την Ήπειρο των αυθεντικών ανθρώπων, της σκληρής ζωής, του ζωντανού ιδιώματος.





**ΝΤΟΡΙΣ ΝΤΕΪ:**

## Το χαμογελαστό «καλό» κορίτσι του Χόλιγουντ

**Α**ν κάτι έχει μείνει βαθιά χαραγμένο στη μνήμη, ακόμη και αυτών που έχουν δει ελάχιστο κινηματογράφο, είναι το λαμπερό πηγαιό χαμόγελό της και φυσικά η φωνή της να τραγουδά το περίφημο «Que sera, sera» στο κλασικό φιλμ του Χίτσκοκ «Ο Άνθρωπος που Γνώριζε Πολλά». Η Ντόρις Ντέι υπήρξε μία μορφή του κλασικού Χόλιγουντ, που έγινε σταρ τις δεκαετίες 50-60, ενώ ταυτόχρονα διέγραψε μια τεράστια επιτυχία και ως τραγουδίστρια, ηχογραφώντας πάνω από 650 τραγούδια, πολλά απ' τα οποία έφτασαν στο Top10.

Η ξανθομάλλα σταρ, εν αντιθέσει με αρκετές συναδέλφους της, δεν πόνταρε στο σεξ απίλ της, προβάλλοντας ένα άλλο είδος γοητείας, εκείνο του καλού χαρισματικού κοριτσιού, της γυναίκας που ξόρκιζε με το χαμό-

γελο τις δυσκολίες της ζωής, ως πρότυπο θετικής ενέργειας, αισιοδοξίας. Παρόλα αυτά, η γλυκύτατη Ντέι δεν περιόρισε τους ρόλους της μόνο σε ρομαντικές κομεντί, κωμωδίες και μιούζικαλ, αλλά μπήκε σχεδόν σε όλα τα κινηματογραφικά είδη, από θρίλερ, δράματα και περιπέτειες, μέχρι γουέστερν. Αξιοσημείωτο της επιτυχίας της και της αποδοχής, πέρα από το κοινό, στους σκηνοθέτες, τους παραγωγούς και τους άνδρες συναδέλφους της, είναι και η συνεργασία της με όλους τους μεγάλους πρωταγωνιστές της εποχής της. Μερικοί μόνο απ' αυτούς είναι οι Ροκ Χάτσον -η χημεία τους αποδείχθηκε χρυσάφι, Τζέιμς Στιούαρτ, Κάρι Γκραντ, Ρεξ Χάρισον, Ντέιβιντ Νίβεν, Φρανκ Σινάτρα, Τζακ Λέμον, Τζέιμς Κάγκνεϊ, Κλαρκ Γκέιμπλ, Κερκ Ντάγκλας...

**Η** Ντόρις Μαίρη Αν Κάπελχοφ, όπως ήταν το πραγματικό της όνομα, γεννήθηκε στο Σινσινάτι του Οχάιο, το τρίτο και μικρότερο παιδί της μητέρα της, που ήταν νοικοκυρά και του πατέρα της, που εργαζόταν ως δάσκαλος μουσικής. Οι παππούδες της μετανάστευσαν από τη Γερμανία στις ΗΠΑ το 1875 και εγκαταστάθηκαν στο Σινσινάτι, όπου υπήρχε μεγάλη γερμανική κοινότητα. Χαρακτηριστικό είναι ότι η Ντόρις Ντέι υποστήριζε για χρόνια ότι γεννήθηκε το 1924, μέχρι που το Associated Press βρήκε το πιστοποιητικό γέννησής της, που έδειχνε την ημερομηνία γέννησής της, του 1922. Ήταν το «δώρο» του πρακτορείου στα 95α γενέθλιά της....

### Ο ΧΟΡΟΣ, ΤΟ ΑΤΥΧΗΜΑ ΚΑΙ ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Μετά από το διαζύγιο των γονιών της, θα αναπτύξει το ταλέντο της στο χορό. Τη δεκαετία του '30 έκανε ένα χορευτικό ντυέτο με τον Τζέρι Ντόχερτι, που συμμετείχε σε διαγωνισμούς σε όλες τις ΗΠΑ, αλλά ένα τροχαίο ατύχημα το 1937 θα της στοιχίσει ένα σπασμένο πόδι, περιορίζοντας τις προοπτικές της ως χορεύτρια. Κατά τη διάρκεια της μακράς ανάρρωσής της η Ντόρις άρχισε να τραγουδά παρέα με το ραδιοφωνάκι της, ανακαλύπτοντας ένα ταλέντο που δεν γνώριζε ότι είχε. Όπως είχε γράψει στη βιογραφία της, «τραγουδούσα μαζί με τους Μπένι Γκούντμαν, Ντιουκ Έλινγκτον και Γκλεν Μίλερ», ενώ δήλωσε ότι γοητεύτηκε από τη φωνή της Έλα Φιτζέραλντ, η οποία αποτέλεσε και την πρώτη «δασκάλα» της, καθώς προσπαθούσε να πιάσει τους διακριτικούς τρόπους που σκίαζε τη φωνή της. Η μητέρα της, παρατηρώντας την κόρη της να τραγουδά συνέχεια, αποφάσισε ότι πρέπει να κάνει μαθήματα τραγουδιού και γρήγορα η δασκάλα της εκτίμησε ότι η Ντόρις έχει «τεράστιες δυνατότητες».

### Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΗΣ

Σχεδόν άμεσα μπήκε στο επάγγελμα, τραγουδώντας σε τοπικό ραδιόφωνο και σε ένα εστιατόριο, τραβώντας το ενδιαφέρον του φημισμένου μουσικού της τζαζ Μπάρνεϊ Ραπ, ο οποίος έψαχνε μια τραγουδίστρια και μετά από οντισιόν, την πήρε κοντά του, ενώ το 1939 της πρότεινε το καλλιτεχνικό επώνυμο Ντέι. Η μουσική της καριέρα εξελισσόταν συνεχώς, μπήκε στο συγκρότημα του Λεξ Μπράουν και το 1945 τραγούδησε το περίφημο «Sentimental Journey», το οποίο συνδέεται με την επιστροφή των στρατιωτών από τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο, που θα απογειώσει την καριέρα της, ενώ θα ακολουθήσουν άλλες έξι τεράστιες επιτυχίες.

## Ο Κέρτιζ, ο Χιτς και ο Ροκ

Το 1948 θα κάνει το επόμενο, με πολύ ρίσκο, βήμα της, καθώς θα μπει στο χώρο του κινηματογράφου. Ο σπουδαίος Μάικλ Κέρτιζ («Καζαμπλάνκα») θα την καλέσει σε μια ακρόαση και θα της δώσει τον πρώτο ρόλο της στο φιλμ «Το ρομάντζο των 7 θαλασσών», πιστεύοντας ότι εκφράζει το «κορίτσι πρότυπο της Αμερικής» και λέγοντας ότι είναι περήφανος γιατί ήταν αυτός που την ανακάλυψε. Ο δρόμος για την κινηματογραφική της καταξίωση είχε ανοίξει διάπλατα. Θα ακολουθήσουν 39 ταινίες μέχρι το 1968, όταν και θα εγκαταλείψει τα κινηματογραφικά πλάτα. Ωστόσο, οι ταινίες, αλλά και οι ερμηνείες της που θα μείνουν για πάντα χαραγμένες στη μνήμη μας είναι τρεις: Το κλασικό θρίλερ του Χίτσκοκ «Ο Άνθρωπος που Γνώριζε Πολλά», δίπλα στον Τζέιμς Στιούαρτ, με τη συγκλονιστική σκηνή του φινάλε, όπου η Ντόρις βγάζει ένα ουρλιαχτό που καλύπτει ακόμη και τη συμφωνική ορχήστρα, κάτι που διδάσκεται στις κινηματογραφικές σχολές ως ένα μοναδικό παράδειγμα του πόσα πολλά μπορούν να ειπωθούν και πώς μπορεί να κορυφωθεί το σασπένς, με την απουσία του λόγου. Η περίφημη υποδειγματική ανάλαφρη και τρισαχαιτωμένη σινεμασκόπη ρομαντική κωμωδία του Μάικλ Γκόρντον «Pillow Talk», που δένει με τον Ροκ Χάτσον ως ιδανικό ζευγάρι, λόγω της χημείας που ανέπτυξαν, και να χάνει το Όσκαρ από την Σιμόν Σινιορέ. Το μουσικοχορευτικό γουέστερν «Calamity Jane», του Ντέιβιντ Μπάτλερ, με την Ντέι στον ομώνυμο ρόλο της διάσημης ηρωίδας της Άγριας Δύσης. Όμως, δεν πρέπει να ξεχαστούν και οι ερμηνείες της σε εξαιρετικές ταινίες όπως «Η Ωραία και ο Εκατομμυριούχος», με τον Κάρι Γκραντ, «Love Come Back», με τον Ροκ Χάτσον, «Love Me or Leave Me», με τον Κάγκνεϊ, «Teacher's Pet», με τον Κλαρκ Γκέιμπλ, «Νύχτες Γεμάτες Έρωτα», με τον Φρανκ Σινάτρα, «Η γυναίκα των χιμαιρών», με τον Κερκ Ντάγκλας, «Midnight Lace», με τον Ρεξ Χάρισον...

### ΑΠΟΤΥΧΗΜΕΝΟΙ ΓΑΜΟΙ ΚΑΙ ΧΡΕΟΚΟΠΙΑ

Η ζωή της Ντόρις Ντέι δεν είχε και πολύ σχέση με την εικόνα της στη μεγάλη οθόνη. Έκανε τέσσερις γάμους, ορισμένοι από τους οποίους της άφησαν κάποια τραύματα, αν και όλα τα ξεπερνούσε με την έμφυτη αισιοδοξία της. Όταν πέθανε ο τρίτος της σύζυγος Μάρτιν Μέλχερ το 1968, σοκαρισμένη ανακάλυψε ότι αυτός και ο δικηγόρος της και σύμβουλός της, από το 1949, Τζέρομ Ρόζενταλ είχαν σπαταλήσει όλα τα κέρδη που είχε αποκομίσει από τη δουλειά της, αφήνοντάς την υπερχρεωμένη. Η Ντέι στράφηκε δικαστικά κατά του Ρόζενταλ, κέρδισε τη δίκη, αλλά δεν έλαβε αποζημίωση μέχρι να διευθετηθεί η υπόθεση το 1979. Επίσης, ανακάλυψε

ότι ο Μέλχερ την είχε δεσμεύσει με τηλεοπτικό συμβόλαιο, για τη σειρά «The Doris Day Show». Η Ντέι μισούσε την ιδέα να παίξει στην τηλεόραση, αλλά τελικά της άλλαξε γνώμη ο μοναχογιός της Τέρι, σε μια βόλτα στο Μπέμπερλι Χιλς.

### Η «ΠΑΡΘΕΝΑ» ΤΟΥ ΧΟΛΙΓΟΥΝΤ

Η Ντόρις Ντέι, έγραψε στη βιογραφία της, που δεν ήταν πάντα ευτυχισμένη, πάντα με χιούμορ αλλά και μια πίκρα για τα όσα πέρασε, αλλά και για την εικόνα που έδινε ως σταρ σε αντίθεση με τη ζωή της. «Έχω τη φήμη του καλού κοριτσιού, της παρθένας του Χόλιγουντ και όλα τα σχετικά, οπότε αυτό που θα πω μπορεί να σοκάρει πολλούς, όμως πιστεύω με σθένος ότι κανένα ζευγάρι δεν πρέπει να παντρεύεται, αν πρώτα δεν

έχει ζήσει μαζί κάτω από την ίδια στέγη». Η απογοήτευσή της από τους ανθρώπους, θα στρέψει το ενδιαφέρον της προς τα ζώα και θα γίνει υπέρμαχος των δικαιωμάτων τους, με πλούσια δράση, ενώ στα τέλη της δεκαετίας του '70 θα ιδρύσει τον μη κερδοσκοπικό οργανισμό Doris Day Animal Foundation.

Πριν τρία χρόνια, στις 13 Μαΐου 2019, η Ντόρις Ντέι, που ζούσε για χρόνια μια ήρεμη ζωή, στο ειδυλλιακό Carmel Valley της Καλιφόρνια, θα αφήσει την τελευταία της πνοή, τριγυρισμένη από αγαπημένους ανθρώπους της και σε μια την εικόνα ενός χαμογελαστού αισιόδοξου κοριτσιού, που άφησε ανεξίτηλο το σημάδι της στη μεγάλη οθόνη. Και μαζί την προτροπή «να χαίρεστε την κάθε μέρα, δεν θα έρθει πίσω ποτέ ξανά».

**ΑΠΕ-ΜΠΕ/Χάρης Αναγνωστάκης**



Τζέιμς Στιούαρτ. ;Αλφρεντ Χίτσκοκ, Ντόρις Ντέι

## ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ

# Ο Έρικ Λάρσον περιγράφει τον Τσώρτσιλ



**ΟΙ ΜΕΡΕΣ ΠΟΥ ΕΧΤΙΣΑΝ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ**  
Ε. ΛΑΡΣΟΝ  
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΔΙΟΠΤΡΑ

[ ΤΟΥ **ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ** ]

**Ο** Ουίνστον Τσώρτσιλ ήταν ένας πολύ παράξενος και δύσκολος άνθρωπος. Η ιστορική συγκυρία ωστόσο, τον καθιέρωσε ως ένα από τα κείρια πρόσωπα της ευρωπαϊκής ιστορίας και έναν από τους τρεις νικητές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, έναντι των ναζι. Πολύ συχνά, επιχειρείται να προβληθεί από διάφορες ιστορικές πηγές, ειδικά τα τελευταία χρόνια που ο αναθεωρητισμός (ο κανονικός, όχι αυτός που λένε διάφοροι κυβερνητικοί...), ως ο μοναδικός εν Ευρώπη «πατέρας της νίκης». Οι «Μέρες που έχτισαν την ιστορία» του Έρικ Λάρσον (εκδ. Διόπτρα) όμως, είναι ψύχραιμες και σχεδόν κινηματογραφικές.

Το βιβλίο περιγράφει την πορεία του Τσώρτσιλ στην ηγεσία της Αλβιώνας, από την αρχή μέχρι το τέλος της, στον πιο «πολυτελή αναλώσιμο» πρωθυπουργό που είχε η χώρα. Ο Λάρσον χρησιμοποιεί

ένα πολύ έντονα περιγραφικό στυλ, σχεδόν κινηματογραφικό που αναπόφευκτα, παραπέμπει στο επίσης καλό «Darkest hour» του Τζο Ράιτ (μερικές φορές είναι σαν να «διαβάζεις» την ταινία) και συστήνει τα ιστορικά γεγονότα με έναν τρόπο που θα μπορούσε όντως να «τρομάξει» έναν ακαδημαϊκό, χωρίς όμως να ξεπερνάει τα όρια της συγγραφικής υπερβολής. Ο Τσώρτσιλ είναι ένας πολύ επίμονος άνθρωπος, εξαντλητικός για τους συνεργάτες του, με σκοτεινό και απολυταρχικό αποικιοκρατικό παρελθόν, αλλά τελικά, αποδεικνύεται «man of the hour» που θα κρατήσει όρθιο έναν λαό, ο οποίος πρακτικά βομβαρδίζεται χωρίς άμυνα. Το βιβλίο του Λάρσον αξίζει τον κόπο, ως μια πολύ πρώιμη εισαγωγή σε ένα αναγνωστικό πεδίο που έχει πολύ καλύτερα και αξιολογικά ιστορικά ντοκουμέντα. Σαν «101» μάθημα όμως, είναι καλό και δεν κατευθύνει τους αναγνώστες-τριες, όσο το επιχειρούν νεόκοποι ιστοριοδίφες που αναπλάθουν το ιστορικό αφήγημα, κατά πως επιθυμεί η σύγχρονη εξουσία...



## ΕΝΑ ΑΛΜΠΟΥΜ ΤΗ ΒΔΟΜΑΔΑ



## Πώς ξεκίνησε η σύγκρουση

[ ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΤΣΑΝΤΙΚΟΥ ]

**Ο**ι Clash παραμένουν ένα από τα κορυφαία συγκροτήματα του πλανήτη και ο Στράμερ, ο προφήτης του ριζοσπαστικοποιημένου ροκενρόλ. Αφού λοιπόν ξεκαθαρίσαμε τα αξιώματα, ας θυμηθούμε πώς ξεκίνησαν όλα:

Στις 8 Απριλίου του 1977, η μπάντα από το Λονδίνο έβγαλε τον πρώτο της δίσκο, τον ομώνυμο. 45 χρόνια πριν, η βελόνα άγγιζε τα αυλάκια του Janie Jones και περνούσε πολύ άνετα και θορυβώδικα στο Remote Control και το πρώτο highlight, το I'm So Bored With the USA, για να στα-

ματήσει στο χαμό: το White Riot, με τις τσιρίδες και τα ουρλιαχτά, βάφτισε μια ολόκληρη γενιά στο ανελέητο πανκ, όχι το συλιζαρισμένο των Pistols, αλλά το φτωχό πλην τίμιο που αχτίφαρε τα πλήθη στην πάλη των τάξεων. Λίγο καιρό πριν, ο Στράμερ με τον Σίμονον είχαν συμμετάσχει στα μπάχαλα του Νότινγκ Χιλ, παίρνοντας ιδέες. Ο δίσκος συνέχιζε εξίσου απειλητικά: Hate and War και το What's my name, το μοναδικό σημείο που συναντήθηκαν εξ αντανάκλασας οι Clash με τους PiL, το αρκετά μετέπειτα γκρουπ του Ρό-τεν/Λίντον.

Και ούτω καθεξής: London's Burning, το οποίο στηρίχτηκε σε ένα παιδικό σκοπό για τη μεγάλη

πυρκαγιά του Λονδίνου (ναι και όμως...).

Η δεύτερη πλευρά ήταν ακόμα καλύτερη: Career Opportunities και ανελέητο μπινελίκι στους καριεροεξαρτημένους και στο αγγλικό πολιτικό σύστημα, καθώς και η πρώτη επίσκεψη στο σκα και τη ρέγγε, με το Police and Thieves του υπερτεράστιου Λι «Scratch» Πέρι που πέθανε το περασμένο καλοκαίρι. Και μετά Garageland για το τέλος...

Το πρώτο άλμπουμ των Clash ήταν όλη η ιστορία. Μπορεί η μπάντα να ξεπέρασε τον εαυτό της αργότερα, αλλά αυτά τα 43 λεπτά και 20 πρώτα της δευτερόλεπτα, διαμόρφωσαν τη ζωή πολύ κόσμου και καλό είναι να αντιμετωπίζονται ως τέτοια, στο διπνεκές...

## ΟΙ ΑΠΑΤΡΙΔΕΣ ΤΗΣ ΟΥΚΡΑΝΙΑΣ

# Εγκλωβισμένοι σε εμπόλεμες ζώνες χωρίς πειστήρια ότι υπάρχουν



Όταν οι σειρήνες ηχούν την νύχτα, η Σβετλάνα Χονκάροβα παίρνει τους δύο μικρούς γιους της και τους κατεβάζει στο κελάρι κάτω από το διαμέρισμά τους στην πόλη Σούμι της Ουκρανίας ελπίζοντας το άλλο πρωί να είναι ακόμη ζωντανοί.

Παρότι χιλιάδες κάτοικοι εγκατέλειψαν το Σούμι της βορειοανατολικής Ουκρανίας για να γλιτώσουν από τους βομβαρδισμούς, η 31χρονη Χονκάροβα δεν τολμάει να φύγει από την πόλη γιατί είναι άπατρις, που σημαίνει ότι δεν αναγνωρίζεται ως πολίτης καμίας χώρας.

«Φοβάμαι ότι αν αποφάσιζα να φύγω δεν θα μπορούσα να διασχίσω σημεία ελέγχου ή σύνορα επειδή δεν έχω έγγραφα», είπε η ίδια στο Ίδρυμα Thomson Reuters με βιντεοκλήση.

«Φοβάμαι επίσης πολύ ότι θα με χωρίσουν από τα παιδιά μου γιατί δεν έχω καμία απόδειξη ότι είμαι η μητέρα τους».

Στην Ουκρανία υπάρχουν δεκάδες χιλιάδες απάτριδες, πολλοί εκ των οποίων-χωρίς ταυτότητα-έχουν ουσιαστικά μείνει εγκλωβισμένοι σε περιοχές όπου

εκτυλίσσονται μάχες καθώς αυξάνεται ο αριθμός των σημείων ελέγχου στη χώρα. Παρότι η Χονκάροβα έχει ζήσει στην Ουκρανία σχεδόν όλη τη ζωή της, δεν έχει δικαίωμα σε επίσημη απασχόληση ή υγειονομική περίθαλψη και δεν μπορεί να ανοίξει τραπεζικό λογαριασμό, να έχει ιδιοκτησία ή ακόμη και να παντρευτεί.

Τα Ηνωμένα Έθνη εκτιμούν ότι στην Ουκρανία υπάρχουν περίπου 36.000 απάτριδες, οι οποίοι ζουν στα περιθώρια της κοινωνίας, στερημένοι από βασικά δικαιώματα και υπηρεσίες.

Ορισμένοι ειδικοί για θέματα απατρίας υποστηρίζουν ότι ο πραγματικός αριθμός τους είναι πολύ υψηλότερος.

Σε αυτούς περιλαμβάνονται πολλοί όπως η Χονκάροβα, οι οποίοι πέρασαν απαρατήρητοι μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης το 1991 και ένα σημαντικό ποσοστό της μεγάλης εθνοτικής μειονότητας της Ουκρανίας-του πληθυσμού των Ρομά. Ανάμεσα σε άλλους που κινδυνεύουν με απατρία περιλαμβάνονται άνθρωποι που εγκατέλειψαν για να γλιτώσουν τις αποσχισθείσες περιοχές της ανατολικής Ου-

κρανίας Ντονέτσκ και Λουχάνσκ, καθώς και περίπου 60.000 παιδιά που γεννήθηκαν σε αυτές τις περιοχές και στην χερσόνησο της Κριμαίας, την οποία κατέλαβε η Ρωσία το 2014.

«Ο πόλεμος έχει καταστήσει τώρα ακόμη πιο περίπλοκη και επισφαλής την ζωή των απάτριδων με πολλούς από αυτούς να είναι εγκλωβισμένοι σε περιοχές κατεστραμμένες από τον πόλεμο», λέει ο Κρις Νας, ο διευθυντής του Ευρωπαϊκού Δικτύου Απατρίας, μιας συμμαχίας της κοινωνίας των πολιτών.

«Πιθανόν πιο ενδεικτικό της κακής τους κατάστασης είναι το γεγονός ότι ακόμη και αν καταφέρουν να εγκαταλείψουν την Ουκρανία, παραμένει ασαφές αν θα μπορέσουν κάποτε να επιστρέψουν όταν τελειώσει ο πόλεμος».

Η ρωσική εισβολή στις 24 Φεβρουαρίου έχει ξεριζώσει ένα τέταρτο του πληθυσμού της Ουκρανίας των 44 εκατομμυρίων κατοίκων, περιλαμβανομένων πάνω από 4 εκατομμυρίων που έχουν διαφύγει στο εξωτερικό, κυρίως στις γειτονικές χώρες της Ευρώπης.

Η ΕΕ έχει παραχωρήσει στους Ουκρανούς το δικαίωμα να ζουν, να εργάζονται και να έχουν πρόσβαση στις υπηρεσίες κοινωνικής πρόνοιας στις 27 χώρες του μπλοκ, αλλά σύμφωνα με τον Νας τα μέτρα έκτακτης ανάγκης κινδυνεύουν να αποκλείσουν πολλούς απάτριδες.

«Καλούμε όλες τις χώρες της ΕΕ να επεκτείνουν την ίδια υποδοχή και προστασία σε όλους όσοι εγκαταλείπουν την Ουκρανία», είπε ο ίδιος.

## ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Όπως λέει η Χονκάροβα, ο πόλεμος έχει αυξήσει τις δυσκολίες και τις διακρίσεις που ήδη αντιμετωπίζουν οι απάτριδες στην Ουκρανία.

«Είναι δύσκολο γιατί δεν μπορώ να λάβω ιατροφαρμακευτική φροντίδα ή κοινωνική βοήθεια για τα παιδιά, δεν μπορώ επισήμως να εργάζομαι και δεν μπορώ να κερδίζω χρήματα», εξηγεί η Χονκάροβα.

Η Σοφία Κορντόνιτς, υπεύθυνη έργου της ουκρανικής οργάνωσης αρωγής των απάτριδων, της «Right to Protection», δήλωσε ότι πολλοί βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στις φιλανθρωπικές οργανώσεις και στους εθελοντές για βοήθεια καθώς δεν μπορούν να έχουν πρόσβαση σε επίσημη εργασία.

Οι απάτριδες είναι λιγότερο πιθανό να έχουν αποταμιεύσεις στις οποίες να μπορούν να βασιστούν και κινδυνεύουν να αντιμετωπίσουν μεγαλύτερα εμπόδια στην εξεύρεση στέγης και βοήθειας αν εκτοπιστούν, εξήγησε η Κορντόνιτς.

Η κυβέρνηση έχει προσφέρει σε πολλούς Ουκρανούς που βρίσκονται σε εμπόλεμες ζώνες ένα εφάπαξ βοήθημα 202,5 ευρώ, το οποίο ωστόσο δεν δικαιούνται οι απάτριδες γιατί το επίδομα αυτό παρέχεται μόνο στους φορολογούμενους.

Παρότι οι γειτονικές χώρες έχουν ανοίξει τα σύνορά τους, η Κορντόνιτς γνωρίζει μόνο λιγοστούς απάτριδες που έχουν εγκαταλείψει την Ουκρανία, κάποιος εκ των οποίων φέροντας σοβιετικά διαβατήρια που έχουν λήξει.

«Φοβούνται πολύ ότι δεν θα μπορέσουν να επιστρέψουν. Το πρώτο ερώτημα που μας θέτουν συχνά δεν είναι 'πώς μπορώ να φύγω;', αλλά 'πώς μπορώ να επιστρέψω;».